

Justitsministeriet

Dato:

Dok.: 1788

Sagnr.: 2010-0035-0001

Udkast til tale til ministeren til brug ved besvarelse af samrådsspørgsmål AI og AJ fra Folketingets Retsud- valg torsdag den 4. marts 2010

Samrådsspørgsmål AI:

”Ministeren bedes nærmere redegøre for, hvorledes det digitale tinglysningssystem er blevet testet, samt om der er tests der kunne være gennemført, men som følge af ressource- og tidsmæssige årsager ikke blev gennemført inden systemet ibrugtagning.”

Samrådsspørgsmål AJ:

”Ministeren bedes redegøre nærmere for den øjeblikkelige status for den digitale tinglysning med udgangspunkt i domstolsstyrelsens handlingsplan.”

Svar:

De to samrådsspørgsmål, der er stillet, er jo stillet i forlængelse af det sidste samråd, der var her i Retsudvalget den 28. januar 2010, og hvor jeg – af naturlige årsager – jo ikke deltog. Det gør jeg så i dag, og det gør jeg gerne, for det er selvfølgelig en sag, som betyder utrolig meget, ikke kun for mig som justitsminister og for Justitsministeriet, for Domstolsstyrelsen og Tinglysningssretten, men også for alle de mennesker, der hver dag er i berøring med tinglysningssystemet, som man vist godt kan tillade sig at kalde en centralnerve i vores samfund.

Vi skal i dag blandt andet tale om test af systemet, og det er derfor vigtigt for mig indledningsvis at slå fast, at sagsophobningen i efteråret ikke skyldes, at it-systemet ikke har fungeret. Systemet fungerer og fungerer godt. Der behandles hver dag mere end 3.000 sager automatisk på få minutter.

Det, der ikke har fungeret, som det skulle, er ekspeditionstiden i de sager, der udtages til manuel behandling, og det er det, der har været årsag til ophobningen af sager. Det er vi imidlertid nu ved at få styr på med handlingsplanen. Tinglysningensretten behandler ca. 2.000 sager manuelt hver dag og nedbringer af sagsbunken.

Siden samrådet den 28. januar (2010) er der således sket ikke så lidt. Handlingsplanen, som Domstolsstyrelsen fremlagde den 13. januar 2010, og de initiativer, der fulgte med, har rigtig fået lov at virke, og det har betydet, at sagsbunken næsten er blevet halveret. Ja, faktisk har Tinglysningensretten nedbragt ekspeditionstiden i de fleste ekspeditionssager mere, end hvad der var forudsat i planen. Ud af de i alt ca. 475.000 sager, som Tinglysningensretten har modtaget siden den 8. september 2009 har Tinglysningensretten således nu behandlet over 441.000 sager. Alt det vil jeg selvfølgelig komme tilbage til under min besvarelse af det andet spørgsmål, der er stillet her til samrådet i dag.

AI: Jeg vil dog starte ud med at besvare spørgsmål AI først – spørgsmålet om de test, der blev gennemført af systemet forud for idriftsættelsen. Et emne som jeg også har haft lejlighed til at besvare flere skriftlige Retsudvalgs – og § 20-spørgsmål om, og som optager mange. Det er forståeligt, at når man står i en situation, hvor indførelsen af et nyt system giver problemer, så er det nærliggende at få den tanke; blev det nu testet godt nok? Har man gjort arbejdet ordentligt? Og var systemet overhovedet klar til at blive lanceret?

Indledningsvist vil jeg gerne præcisere, at min besvarelse på ingen måde vil gå i detaljer i forhold til de tests, der blev gennemført. Hvis der måtte være nogen af udvalgsmedlemmerne, der har interesse i mere tekniske detaljer, vil jeg derfor også allerede nu foreslå, at sådanne spørgsmål stilles skriftligt. Det tror jeg, at alle vil få størst udbytte ud af.

Udviklingen af et så stort IT-system som det digitale tinglysningsystem er ikke noget, der sker fra den ene dag til den anden. Det er en lang proces. Idriftsættelsen af et sådant system er selvfølgelig heller ikke noget, der sker uden nærmere overvejelser, og uden at systemet er testet grundigt, og test er heller ikke noget, der kun foretages i perioden op til idriftsættelsen – systemet har løbende i udviklingsfasen gennemgået flere tests.

Som det formentlig er udvalget bekendt, er det jo Domstolsstyrelsen og senere også Tinglysningsretten, da den var blevet etableret, der har haft ansvaret for udviklingen af det nye digitale tinglysningsystem. Derfor har det også været Domstolsstyrelsen og Tinglysningsretten, der sammen med systemleverandøren CSC har haft det overordnede ansvar for planlægningen af testforløbet. Det har i den forbindelse været Tinglysningsretten, der har haft ansvaret for den tinglysningsfaglige del, mens CSC har haft ansvaret for test af den tekniske del af det digitale tinglysningsystem. Endvidere har Domstolsstyrelsen og

Tinglysningsrettens rådgiver Devoteam Consulting deltaget i tilrettelæggelse og udførelse af testopgaverne, ligesom testforløbet i øvrigt er sket i tæt samarbejde med forskellige eksterne interessenter.

Tinglysningssystemet er – i overensstemmelse med forudsætningerne i forarbejderne til loven om digital tinglysning – bygget sådan op, at det muliggør, at eksterne brugere – her var der navnlig tænkt på penge- og realkreditinstitutter, advokater, ejendomsmæglere og landinspektører – via deres egne it-systemer kan etablere direkte adgang til tingbogen i forbindelse med enten søgning af oplysninger herfra eller fremsendelse af anmodninger om tinglysning. Ja, faktisk var internetportalen primært tænkt anvendt af borgere og mindre erhvervsdrivende. Sådan er det dog ikke helt blevet.

Udviklingen af en systemløsning – sådan som finanssektoren har gjort – betyder, at man får en brugergrænseflade, der er særligt tilpasset den enkelte sektors/rådgivers

behov. Integrationsopgaven har endvidere, for dem der har valgt at udvikle deres eget system, medført et meget tæt samarbejde med Domstolsstyrelsen om test og udvikling af det samlede tinglysningssystem.

Finanssektoren, der anvender deres egen systemløsning, har således intensivt testet alle de ekspeditionstyper, der er relevant for deres sektor, men med den helt store hovedvægt på pantsætningsdokumenter. Til brug herfor havde finanssektoren udviklet og finansieret deres eget testsystem, som muliggjorde test af deres særlige systemløsning og brugergrænsefladen samt koblingen til tinglysningssystemet, altså den måde hvorpå de to systemer kunne udveksle oplysninger med hinanden. Herigennem skete der altså også en test af tinglysningsmotoren – altså selve det digitale tinglysningssystem.

Testen af systemet skete i øvrigt i tæt samarbejde med Kommunedata og SKAT, som begge modtager kopisvar

fra tinglysningssystemet til brug for henholdsvis den kommunale forvaltning og afgiftskontrollen.

Herudover deltog firmaet LIFA, der har udviklet en systemløsning til brug for landinspektører og firmaet DSI Data, der har udviklet en systemløsning til brug for faged- og skifteretterne, i testen af systemet.

Som sagt mange gange før, er det jo ikke sådan, at man lader et helt nyt system ”falde ned” fra himlen, uden at der har været nogle forvarsler. Helt fra projektets start har de forskellige interessenter været søgt inddraget, både i forbindelse med at der blev arbejdet på kravspecifikationen og under hele udviklingsfasen. Det er helt i overensstemmelse med lovens forudsætninger om, at alle væsentlige interessenter vedrørende tinglysningen skulle inddrages. Det er sket på forskellig vis, blandt andet ved ”bilaterale” drøftelser og ved afholdelse af brugergruppemøder, hvor alle væsentlige interessenter sidder med.

Endvidere skete der en informering gennem den kursusvirksomhed, som også en række af interessenterne, bl.a. advokaterne og ejendomsmæglerne, forestod i perioden op til åbningen af den digitale tinglysning.

Som også tidligere nævnt, blev der endvidere forud for idriftsættelsen af det digitale tinglysningssystem lagt en prøveudgave af systemet på Tinglysningens internetportal. Selvom jeg skal medgive, at en sådan prøveudgave ikke udgør et egentlig testmiljø, gav det imidlertid de professionelle aktører og andre interesserede parter mulighed for at prøvetinglyse dokumenter på en fiktiv ejendom for derved at gøre sig bekendt med brugerfladen i det nye system, før der blev åbnet op for anmeldelse af digitale dokumenter til tinglysning. Endelig blev der lagt instruktionsvideoer – såkaldte e-læringsvideoer – ud på Tinglysningens hjemmeside i august 2009.

I forbindelse med udviklingen af portalløsningen til den digitale tinglysning – altså den adgang til tinglysningssy-

stemet, som alle kan benytte – var det Domstolsstyrelsens og Tinglysningensrettens vurdering på baggrund af drøftelser med CSC, at det ville medføre en væsentlig fordyrelse og forsinkelse af hele projektet, hvis advokater og ejendomsmæglere skulle have adgang til at teste systemet. Det ville kræve, at CSC afsatte både tid og ressourcer til etablering af et egentligt testmiljø til advokater og ejendomsmæglere – tid der ville være fragået udviklingen af det samlede tinglysningssystem, og som derfor ville have medført en forsinkelse af hele tinglysningssystemet.

Domstolsstyrelsen og Tinglysningensretten vurderede – også i lyset af de allerede indtrådte forsinkelser – at en sådan yderligere forsinkelse og fordyrelse af projektet ikke ville stå mål med udbyttet af den test, som advokater og ejendomsmæglere kunne foretage af systemet, der i forvejen ville blive testet meget dybtgående af Tinglysningensretten bistået af Devoteam Consulting. Domstolsstyrelsen og Tinglysningensretten valgte derfor ikke at betale CSC for at etablere et testmiljø til advoka-

ter og ejendomsmæglere. I stedet gennemførte Tinglysningsretten – bistået af Devoteam – den dybtgående test af den borgerrrettede tinglysningsportal - tinglysning.dk.

Domstolsstyrelsen har overfor mig oplyst, at det er styrelsens klare opfattelse, at beslutningen om ikke at etablere et testmiljø i forhold til portalen, ikke har haft betydning for den ophobning af sager, der har fundet sted i løbet af indkøringsperioden.

Årsagerne til problemerne med de lange ekspeditionstider for visse sager skyldes – som også redegjort for på det sidste samråd – flere forhold, herunder at der skulle håndteres langt flere papirdokumenter end forventet i forbindelse med de etablerede overgangsordninger, ligesom brugen af fuldmagter oprettet på papir i stedet for brug af digital signatur viste sig at give større problemer end forventet. Hertil kom, at oplæringen af både

Tinglysningsrettens medarbejdere og de eksterne brugere af systemet tog længere tid end forventet.

En yderligere test kunne ifølge Domstolsstyrelsen muligvis have medført mindre ændringer i brugergrænsefladen, ligesom det måske havde afdækket det vejledningsbehov, der har vist sig at være, men det er altså ikke opfattelsen, at yderligere test af portalløsningen ville have identificeret det samspil af problemer, der er årsagen til den lange ekspeditionstid for visse sager.

AJ: Og hvordan går det så med ekspeditionstiden ved Tinglysningsretten?

Siden det sidste samråd har vi passeret det første delmålspunkt i handlingsplanen. Som den tidligere justitsminister gav udtryk for under samrådet den 28. januar, er der jo tale om en ret så ambitiøs handlingsplan. Det var der også behov for, for ekspeditionstiden ved Tinglysningsretten var alt, alt for lang. Men som også

fremhævet var – og er – det lige så vigtigt, at handlingsplanen er realistisk.

Handlingsplanen har nu virket i 7 uger, og sagsbunken er nedbragt fra ca. 64.000 sager til 33.540 sager. Altså er bunken faldet til næsten det halve af det, den var, da handlingsplanen blev sat i værk. Set i relation til, at normalbunken – altså den bunke, som man hele tiden har forudsat vil ligge til behandling i forbindelse med normal drift – er på mellem 10-20.000 sager, er vi sådan set ikke langt fra at opnå ”normale” tilstande. Derfor ser det også rigtig godt ud i forhold til at nå handlingsplanens mål om, at 95 pct. af alle dokumenter tinglyses indenfor 10 dage fra den 6. april 2010, dog for de matrikulære sager fra den 10. maj 2010.

Udover de slutmål, som handlingsplanen opstiller, indeholder handlingsplanen også en række delmål for ekspeditionstiden fordelt på 17 forskellige sagstyper. Delmålene knytter sig til en række forud fastlagte datoer, 8. fe-

bruar, 8. marts, 6. april og for matrikulære sagers vedkommende 10. maj.

Delmålene er fastsat bl.a. for at hjælpe med til løbende at foretage en prioritering af sagerne og af medarbejderressourcerne, således at der sikres en optimal udnyttelse af ressourcerne, og at der sættes ind der, hvor der er behov. Delmålene skal altså være med til at sikre, at slutmålene på alle områder kan nås.

Det første målepunkt i handlingsplanen var den 8. februar 2010. Her havde Tinglysningssretten nået delmålet for 15 af de 17 ekspeditionstyper, og i de 15 ekspeditionstyper havde Tinglysningssretten faktisk bragt ekspeditionstiden længere ned end forudsat.

Nu nærmer vi os så andet målepunkt i handlingsplanen, og hvordan ser det så nu ud – hvad er den aktuelle status?

Tinglysningsretten offentliggør jo dagligt en status på deres hjemmeside. Derfor vil jeg heller ikke sidde her og remse alle ekspeditionstyperne op. Derimod vil jeg sige lidt mere generelt og perspektiverende om, hvor Tinglysningsretten er henne i forhold til målene på mandag. Hvor mange af delmålene kan vi allerede nu sige at være i hus med, hvilke regner vi med at være i mål med, og er der nogen, der er nødlidende?

Som tallene ligger i dag er Tinglysningsretten faktisk allerede i mål i forhold til næste målepunkt 8. marts med 13 ekspeditionstyper. Endvidere er det den helt klare forventning, at Tinglysningsretten også vil opfylde målene i forhold til servitutter, skifteretsattester og skøder – altså tre ekspeditionstyper. Tilbage står så én kategori. En kategori, som også haltede bagud ved sidste målepunkt, og som nu altså gør det igen. Og det er de matrikulære sager. Ja, rent faktisk er vi ret langt fra målet i forhold til denne ekspeditionstype.

Det er klart, at de matrikulære sager har haft både Tinglysningens, Domstolsstyrelsens, men også ministeriets opmærksomhed.

De matrikulære sager er kendetegnet ved, at de ofte er meget komplicerede og meget tidskrævende sager. Hver enkelt sag kan indeholde en lang række ekspeditioner, og behandlingen kan derfor i nogle tilfælde tage op til et par uger for en sagsbehandler. Netop fordi der er tale om ofte meget komplicerede sager, er det sager, som kræver rutinerede medarbejdere.

Domstolsstyrelsen har over for mig oplyst, at Tinglysningens retten – for at få nedbragt ekspeditionstiden i de matrikulære sager – har iværksat to initiativer. For det første startede retten faktisk allerede i januar med at oplære fem nye medarbejdere udover de syv, der allerede var oplært i håndteringen af de matrikulære sager. Da det imidlertid er nogle ganske svære sager, tager det sin tid at oplære nye medarbejdere, men det er rettens forventning,

at de pågældende fem medarbejdere i løbet af marts vil være oplært tilstrækkeligt til, at de vil kunne arbejde selvstændigt med at behandle denne sagstype. Det er selvfølgelig klart, at vi stadig venter på denne effekt.

Herudover er der i den forgangne weekend blevet gennemført en systemændring, der har ændret den måde, de matrikulære sager bliver behandlet på i det digitale tinglysningsystem. Med de nye ændringer reduceres den tid, der skal anvendes på hver enkelt sag væsentligt. Det vil betyde, at hver medarbejder vil blive i stand til at løse flere matrikulære ændringer pr. dag.

Det er muligt, at man så spørger – for det gjorde jeg da også – hvorfor har man ikke lavet denne ændring noget før? Hvorfor var dette ikke på plads i september?

Til det er der sådan set bare at sige, at nogle gange bliver man jo nødt til at høste erfaringer, inden man kan pege på

den rigtige løsning, og det er det, som Tinglysningssretten har gjort.

Er der gået for lang tid med det? Det kan synes at være rimelig lang tid – et lille halvt år, men som Tinglysningssretten også har påpeget over for mig, skal man her huske på, at retten reelt ikke modtog matrikulære sager førend i oktober. Og at der først rigtig blev taget hul på behandlingen af disse sager i november. Herefter fandt man relativt hurtigt i løbet af november og december ud af en række uhensigtsmæssigheder ved og begrænsninger i den måde, som sagsbehandlerne ved Tinglysningssretten kunne behandle disse sager på. Først herefter kunne de nødvendige ændringer af systemet lægges i produktion hos leverandøren, hvilket blev gjort i starten af januar. Da der er tale om relativt store forandringer, har der naturligvis pågået noget tid med udviklingen og tests heraf, og det er så de ændringer, som er sat i drift her henover sidste weekend. Jeg må forstå på Tinglysningssrettens præsident, at det ser ud til, at ændringerne er succesfuldt gennem-

ført. Vi har derfor grund til at tro, at der nu vil komme skub i ekspeditionen også for denne sagstype.

Men vi må også være realistiske. Det er jo vigtigt, at man ikke stikker sig selv blår i øjet. Derfor vil jeg også være ærlig og sige, at Tinglysningens præsident over for mig har oplyst, at selv med opnormeringen af personalet samt de nye funktionaliteter i systemet til sagsbehandlere, så kan det ikke forventes, at vi kan indhente det tabte på de matrikulære sager allerede ved målepunktet den 6. april.

For denne kategori må vi nok indse, at vi har været en tand for ambitiøse i forhold til delmålene. Derimod er det fortsat vurderingen, at slutmålet i handlingsplanen også for denne ekspeditionstype vil kunne nås gennem den løbende nedbringelse af ekspeditionstiden, således at ekspeditionstiden den 10. maj 2010 som anført i handlingsplanen også udgør 10 dage i 95 pct. af de matrikulære sager.

Det er dog vigtigt for mig at sige, at også dette mål er et ambitiøst mål, og det er for tidligt at love, at vi når det. Men som det ser ud nu, er det altså fortsat vurderingen, at det realistisk kan nås til den 10. maj 2010.

Inden jeg helt stopper min talestrøm, vil jeg her til slut lige følge op på noget, som min forgænger var inde på i sidste samråd, og som jeg egentlig også synes hører hjemme under punktet ”status”, nemlig kommunikationen eller forventningsafstemningen.

Den nuværende økonomi- og erhvervsminister gav jo udtryk for, at man lidt selvkritisk måtte indrømme, at kommunikationen ud til den enkelte bruger, om hvad der kunne forventes af Tinglysningensretten i indkøringsperioden, kunne have været bedre. Derfor har Domstolsstyrelsen sammen med Tinglysningensretten lavet en række informationsinitiativer bl.a. i form af pjecer til borgerne men også til rådgiverne samt en plakat, som adresserer

den lange ekspeditionstid, som stadig kan forekomme. Informationsmaterialet er sendt til en række advokater og ejendomsmæglere samt brancheforeningerne Danske Advokater, Danske Boligadvokater, Dansk Ejendomsmæglerforening og Advokatsamfundet. Jeg kan kun sige, at jeg synes, at det er et rigtigt godt initiativ, som jeg tror kan være med til at sikre, at både enkeltpersoner og rådgivere ved, hvorfor en digital tinglysningsekspedition ikke altid går så hurtigt, som man kan have forventet den ville.